Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

2 päivänä lokakuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Unionin kansalaisuus – Direktiivi 2004/38/EY – Sellaisen kolmannen valtion kansalaisen oleskeluoikeus, joka on alaikäisten unionin kansalaisten sukulainen suoraan takenevassa polvessa – 7 artiklan 1 kohdan b alakohta – Riittävien varojen edellytys – Varat, jotka koostuvat ilman oleskelu- ja työlupaa tehdystä työstä peräisin olevista tuloista

Asiassa C-93/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Court of Appeal in Northern Ireland (Pohjois-Irlannin ylioikeus, Yhdistynyt kuningaskunta) on esittänyt 15.12.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 9.2.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Ermira Bajratari

vastaan

Secretary of State for the Home Department,

Aire Centren

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot, varapresidentti R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari) sekä tuomarit A. Rosas, L. Bay Larsen ja M. Safjan,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: hallintovirkamies R. Schiano,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 24.1.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Ermira Bajratari, edustajinaan R. Gillen, solicitor, H. Wilson, BL, ja R. Lavery, QC,

– Aire Centre, edustajinaan C. Moynagh, solicitor, R. Toal, BL, G. Mellon, BL, A. Danes, QC, ja A. O'Neill, QC,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehinään F. Shibli ja R. Fadoju, avustajanaan D. Blundell, barrister,

– Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek, J. Vláčil ja A. Brabcová,

– Tanskan hallitus, asiamiehinään J. Nymann-Lindegren, M. Wolff ja P. Ngo,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. Bulterman ja C.S. Schillemans,

– Itävallan hallitus, asiamiehenään aluksi G. Hesse, sittemmin J. Schmoll,

– Euroopan komissio, asiamiehinään E. Montaguti ja J. Tomkin,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.6.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY (EUVL 2004, L 158, s. 77) 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Ermira Bajratari ja Secretary of State for the Home Department (sisäministeri, Yhdistynyt kuningaskunta) ja joka koskee mainitun henkilön oleskeluoikeutta Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Direktiivin 2004/38 johdanto-osan kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Henkilöistä, jotka käyttävät oleskeluoikeuttaan, ei – – saisi aiheutua kohtuutonta rasitusta vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle oleskelun alkuvaiheessa. Tämän vuoksi olisi unionin kansalaisen ja hänen perheenjäsentensä yli [kolmen] kuukauden mittaiselle oleskelulle asetettava ehtoja.”

4 Direktiivin 2004/38 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

1) ’unionin kansalaisella’ henkilöä, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus;

2) ’perheenjäsenellä’:

– –

d) unionin kansalaisesta riippuvaisia sukulaisia suoraan takenevassa polvessa samoin kuin unionin kansalaisen aviopuolison tai b alakohdassa tarkoitetun kumppanin vastaavanlaisia sukulaisia;

3) ’vastaanottavalla jäsenvaltiolla’ jäsenvaltiota, johon unionin kansalainen siirtyy käyttääkseen oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ja oleskeluun.”

5 Direktiivin 2004/38 3 artiklan, jonka otsikko on ”Henkilöt, joihin tätä direktiiviä sovelletaan”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin unionin kansalaisiin, jotka siirtyvät toiseen jäsenvaltioon tai oleskelevat toisessa jäsenvaltiossa kuin jonka kansalaisia he ovat, sekä heidän 2 artiklan 2 alakohdassa määriteltyihin perheenjäseniinsä, jotka tulevat heidän mukanaan tai seuraavat heitä myöhemmin.”

6 Direktiivin 7 artiklan, jonka otsikko on ”Oikeus oleskella yli kolme kuukautta”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Unionin kansalaisilla on oikeus oleskella toisen jäsenvaltion alueella yli kolmen kuukauden ajan

a) jos he ovat työntekijöitä tai itsenäisiä ammatinharjoittajia vastaanottavassa jäsenvaltiossa; tai

b) jos heillä on itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat niin, että he eivät oleskelunsa aikana muodostu rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle, ja kattava sairausvakuutusturva vastaanottavassa jäsenvaltiossa; tai

c) – jos he ovat kirjoittautuneet yksityiseen tai julkiseen laitokseen, jonka vastaanottava jäsenvaltio on hyväksynyt tai jota se rahoittaa lainsäädäntönsä tai hallinnollisen käytäntönsä mukaisesti, pääasiallisena tarkoituksenaan osallistua koulutukseen, ammattikoulutus mukaan lukien, ja

– jos heillä on kattava sairausvakuutusturva vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja he osoittavat asiaankuuluvalle kansalliselle viranomaiselle vakuutuksella tai muulla vastaavalla valitsemallaan tavalla, että heillä on itseään ja perheenjäseniään varten riittävät varat niin, että he eivät oleskelunsa aikana muodostu rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle; tai

d) jos he ovat a, b tai c alakohdassa tarkoitetut edellytykset täyttävän unionin kansalaisen mukana matkustavia tai häntä myöhemmin seuraavia perheenjäseniä.”

7 Direktiivin 14 artiklan, jonka otsikko on ”Oleskeluoikeuden säilyminen”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Unionin kansalaisella ja hänen perheenjäsenillään on 7, 12 ja 13 artiklassa säädetty oleskeluoikeus sikäli kuin he täyttävät näissä artikloissa säädetyt edellytykset.

– –”

8 Direktiivin 2004/38 VI lukuun, jonka otsikko on ”Maahantulo- ja oleskeluoikeuden rajoittaminen yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen taikka kansanterveyteen liittyvistä syistä”, sisältyvän 27 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu, jäsenvaltiot voivat rajoittaa unionin kansalaisen tai hänen perheenjäsentensä, näiden kansalaisuudesta riippumatta, vapaata liikkuvuutta ja oleskelua yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen taikka kansanterveyteen liittyvistä syistä. Näihin perusteisiin ei saa vedota taloudellisista syistä.

2. Yleisen järjestyksen tai yleisen turvallisuuden vuoksi toteutettujen toimenpiteiden on oltava suhteellisuusperiaatteen mukaisia, ja niiden on perustuttava yksinomaan asianomaisen henkilön omaan käyttäytymiseen. Aiemmat rikostuomiot eivät yksin saa olla perusteena tällaisten toimenpiteiden toteuttamiselle.

Asianomaisen yksilön käyttäytymisen on muodostettava todellinen, välitön ja riittävän vakava uhka, joka vaikuttaa johonkin yhteiskunnan olennaiseen etuun. Perustelut, jotka eivät liity yksittäiseen tapaukseen tai jotka johtuvat yleisestävistä näkökohdista, eivät ole hyväksyttäviä.”

Pääasian tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset

9 Pääasian valittaja Ermira Bajratari, joka on Albanian kansalainen, on asunut Pohjois-Irlannissa vuodesta 2012.

10 Pääasian valittajan aviopuolisolla Durim Bajratarilla, joka myös on Pohjois-Irlannissa asuva Albanian kansalainen, oli oleskelukortti, jonka perusteella hänellä oli lupa asua Yhdistyneessä kuningaskunnassa 13.5.2009–13.5.2014. Oleskelukortin myöntäminen hänelle oli perustunut hänen aiempaan parisuhteeseensa, jossa hän oli rouva Toalin, joka on Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen, kanssa ja joka päättyi vuoden 2011 alussa. Vaikka Durim Bajratari oli lähtenyt Yhdistyneestä kuningaskunnasta vuonna 2011 avioituakseen Ermira Bajratarin kanssa Albaniassa, hän palasi Pohjois-Irlantiin vuonna 2012. Hänen oleskelukorttiaan ei missään vaiheessa peruutettu.

11 Pariskunnalla on kolme lasta, jotka kaikki ovat syntyneet Pohjois-Irlannissa. Heidän lapsistaan kaksi ensimmäistä ovat saaneet todistuksen Irlannin kansalaisuudesta.

12 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Durim Bajratari on harjoittanut eri ammattitoimintaa vuodesta 2009 lähtien ja että hän on ainakin 12.5.2014 eli oleskelukorttinsa voimassaolon päättymispäivästä lähtien työskennellyt lainvastaisesti, koska hänellä ei ole oleskelu- ja työlupaa. Lisäksi todetaan, että yksikään perheenjäsen ei ole koskaan siirtynyt toiseen unionin jäsenvaltioon eikä ole koskaan asunut toisessa unionin jäsenvaltiossa ja että perheen ainoat käytettävissä olevat varat ovat Durim Bajratarin tuloja.

13 Ensimmäisen lapsensa synnyttyä Ermira Bajratari haki 9.9.2013 Home Officelta (sisäministeriö, Yhdistynyt kuningaskunta) direktiiviin 2004/38 perustuvan johdetun oleskeluoikeuden tunnustamista vedoten asemaansa lapsensa, joka on unionin kansalainen, tosiasiallisena huoltajana ja väittäen, että oleskelukortin epääminen estäisi hänen lastansa käyttämästä unionin kansalaisen oikeuksiaan.

14 Hakemus hylättiin 28.1.2014 tehdyllä Secretary of State for the Home Departmentin (sisäministeri) päätöksellä kahdesta syystä, nimittäin ensinnäkin siksi, ettei Ermira Bajratarilla ollut direktiivissä 2004/38 tarkoitettua ”perheenjäsenen” asemaa, ja toiseksi siksi, ettei hänen lapsensa täyttänyt kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyä taloudellisen riippumattomuuden edellytystä. ”Kattavaa sairausvakuutusturvaa” koskevaa edellytystä ei kuitenkaan riitautettu.

15 First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (alioikeus, maahanmuutto- ja turvapaikkajaosto, Yhdistynyt kuningaskunta) hylkäsi 8.6.2015 kanteen, jonka Ermira Bajratari oli nostanut Home Officen päätöksestä. Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) (ylioikeus, maahanmuutto- ja turvapaikkajaosto, Yhdistynyt kuningaskunta) hylkäsi 6.10.2016 Ermira Bajratarin toisen muutoksenhaun. Tällöin tämä haki Court of Appeal in Northern Irelandilta (Pohjois-Irlannin ylioikeus, Yhdistynyt kuningaskunta) lupaa valittaa Upper Tribunalin (Immigration and Asylum Chamber) tuomiosta.

16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että unionin tuomioistuin on aiemmin katsonut, että direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetty vaatimus, jonka mukaan unionin kansalaisella on oltava riittävät varat, täyttyy, jos tällaiset varat ovat kyseisen kansalaisen käytettävissä, eikä näiden varojen alkuperälle ole asetettu mitään vaatimuksia (ks. vastaavasti tuomio 19.10.2004, Zhu ja Chen, C-200/02, EU:C:2004:639, 30 kohta ja tuomio 10.10.2013, Alokpa ja Moudoulou,

C-86/12, EU:C:2013:645, 27 kohta). Kyseinen tuomioistuin kuitenkin huomauttaa, että unionin tuomioistuin ei ole lausunut nimenomaisesti siitä, onko otettava huomioon tulot, jotka saadaan kansallisen oikeuden kannalta lainvastaisesta työskentelystä.

17 Tässä tilanteessa Court of Appeal in Northern Ireland on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Voivatko [direktiivin 2004/38] 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut käytettävissä olevat riittävät varat muodostua kokonaan tai osittain tuloista, jotka saadaan kansallisen oikeuden kannalta lainvastaisesta työskentelystä?

2) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, täyttyvätkö [kyseisen direktiivin] 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan edellytykset, kun työskentely katsotaan epävarmaksi ainoastaan sillä perusteella, että se on lainvastaista?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

18 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus toteaa, että nyt käsiteltävän ennakkoratkaisupyynnön esittämisen jälkeen Ermira Bajratarin kahdelta ensimmäiseltä lapselta on poistettu Irlannin kansalaisuus, joten heillä ei enää ole unionin kansalaisuutta eikä siitä johtuvia oikeuksia. Niinpä kyseinen hallitus väittää, että ennakkoratkaisukysymyksissä esitetty problematiikka on tullut luonteeltaan täysin hypoteettiseksi ja että unionin tuomioistuimen on siis kieltäydyttävä vastaamasta mainittuihin kysymyksiin.

19 Ermira Bajratari ja Aire Centre täsmentävät, että tuomioistuimessa on pantu vireille laillisuusvalvontaa koskeva menettely (judicial review) sen päätöksen riitauttamiseksi, jolla Irlannin viranomaiset ovat peruuttaneet kansalaisuuden Bajratarin kahdelta ensimmäiseltä lapselta, ja että asia on parhaillaan High Courtin (ylempi piirituomioistuin, Irlanti) käsiteltävänä.

20 Tässä yhteydessä on todettava, että yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos siis esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimella on lähtökohtaisesti velvollisuus vastata niihin. Unionin tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vain, jos on ilmeistä, että unionin oikeuden tulkitsemisella, jota kansallinen tuomioistuin on pyytänyt, ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen tai jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 27.6.2019, Azienda Agricola Barausse Antonio e Gabriele, C-348/18, EU:C:2019:545, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

21 Unionin tuomioistuimelle toimitetun asiakirja-aineiston tiedoista ilmenee nyt käsiteltävässä asiassa, että Ermira Bajratari on saanut luvan riitauttaa laillisuusvalvontaa koskevassa menettelyssä päätökset, joilla hänen kahden ensimmäisen lapsensa todistukset Irlannin kansalaisuudesta on todettu pätemättömiksi.

22 On myös huomattava, että minkään asiakirja-aineiston tiedon perusteella ei voida todeta, että näistä päätöksistä olisi tullut lainvoimaisia.

23 Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on täsmentänyt vastauksessaan unionin tuomioistuimen sille työjärjestyksensä 101 artiklan nojalla esittämään selvennyspyyntöön, että vaikka onkin mahdollista, että pääasian oikeusriita menettää tarkoituksensa, koska asianomaiset kaksi lasta ovat menettäneet Irlannin kansalaisuuden, pääasia on kuitenkin tällä hetkellä edelleen vireillä.

24 Niinpä on katsottava, että ennakkoratkaisupyyntö täyttää tutkittavaksi ottamisen edellytykset.

Asiakysymys

25 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kahdella kysymyksellään, jotka on käsiteltävä yhdessä, pääasiallisesti, onko direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaa tulkittava siten, että alaikäisellä unionin kansalaisella on riittävät varat niin, ettei hän oleskelunsa aikana muodostu kohtuuttomaksi rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle, silloinkin, kun nämä varat ovat peräisin sellaisesta työstä saaduista tuloista, jota hänen isänsä, joka on kolmannen valtion kansalainen, tekee kyseisessä jäsenvaltiossa lainvastaisesti, koska hänellä ei ole siellä oleskelu- ja työlupaa.

26 Aluksi on palautettava mieleen, että siltä osin kuin kyse on Ermira Bajratarin kahden ensimmäisen lapsen kaltaisista unionin kansalaisista, jotka ovat syntyneet vastaanottavassa jäsenvaltiossa eivätkä ole koskaan käyttäneet oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen, unionin tuomioistuin on jo todennut, että tällaisilla unionin kansalaisilla on oikeus vedota SEUT 21 artiklan 1 kohtaan ja sen soveltamisesta annettuihin säännöksiin (ks. vastaavasti tuomio 13.9.2016, Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, 42 ja 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

27 Tästä seuraa, että Ermira Bajratarin kahdella ensimmäisellä lapsella on SEUT 21 artiklan 1 kohdan ja direktiivin 2004/38 nojalla lähtökohtaisesti oleskeluoikeus Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

28 On kuitenkin muistutettava myös, että oikeus oleskella jäsenvaltioiden alueella tunnustetaan SEUT 21 artiklassa jokaiselle unionin kansalaiselle, ”jollei perussopimuksissa määrätyistä tai niiden soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu” (tuomio 30.6.2016, NA, C-115/15, EU:C:2016:487, 75 kohta).

29 Tällaisia rajoituksia ja ehtoja ovat erityisesti direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdassa säädetyt rajoitukset ja edellytykset ja muiden muassa se, jonka mukaan henkilöllä on oltava riittävät varat niin, ettei hän oleskelunsa aikana muodostu rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle, ja kattava sairausvakuutusturva direktiivin 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla (tuomio 30.6.2016, NA, C-115/15, EU:C:2016:487, 76 kohta).

30 Siltä osin kuin on erityisesti kyse direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetystä varojen riittävyyttä koskevasta edellytyksestä, unionin tuomioistuin on jo katsonut, että vaikka unionin kansalaisella on oltava riittävät varat, unionin oikeudessa ei kuitenkaan aseteta mitään vaatimuksia niiden alkuperän osalta, joten kyseiset varat voivat tulla esimerkiksi kolmannen valtion kansalaiselta, joka on asianomaisten alaikäisten unionin kansalaisten vanhempi (tuomio 13.9.2016, Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

31 Niinpä se, että varat, joihin alaikäinen unionin kansalainen aikoo vedota direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovellettaessa, ovat peräisin hänen vanhempansa, joka on kolmannen valtion kansalainen, vastaanottavassa jäsenvaltiossa tekemästään työstä saamista tuloista, ei ole esteenä sille, että mainitussa säännöksessä ilmaistun varojen riittävyyttä koskevan edellytyksen voitaisiin katsoa täyttyvän (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2015, Singh ym., C-218/14, EU:C:2015:476, 76 kohta).

32 On tutkittava, onko tällainen päätelmä tehtävä myös silloin, kun alaikäisen unionin kansalaisen vanhemmalla ei ole oleskelu- ja työlupaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

33 Tältä osin on korostettava, että direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan sanamuodossa ei ole mitään, minkä perusteella voitaisiin katsoa, että ainoastaan ne varat, jotka saadaan kolmannen valtion kansalaisen, joka on alaikäisen unionin kansalaisen vanhempi, oleskelu- ja työluvalla tekemästä työstä, voidaan ottaa huomioon mainittua säännöstä sovellettaessa.

34 Kyseisessä säännöksessä nimittäin edellytetään ainoastaan, että asianomaisilla unionin kansalaisilla on riittävät varat niin, etteivät he oleskelunsa aikana muodostu kohtuuttomaksi rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle, mutta siinä ei aseteta mitään muuta edellytystä etenkään kyseisten varojen alkuperän osalta.

35 Lisäksi on muistutettava, että – kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee – oikeus vapaaseen liikkuvuuteen on unionin oikeuden perusperiaatteena pääsääntö, joten direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyjä edellytyksiä on tulkittava unionin oikeudessa asetettuja rajoja ja suhteellisuusperiaatetta noudattaen (ks. vastaavasti tuomio 19.9.2013, Brey, C-140/12, EU:C:2013:565, 70 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

36 Tämän periaatteen noudattaminen tarkoittaa, että mainitussa säännöksessä säädettyjen edellytysten ja rajoitusten soveltamisen yhteydessä toteutettujen kansallisten toimenpiteiden on oltava tarpeellisia tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi ja tähän soveltuvia (ks. vastaavasti direktiiviä 2004/38 edeltävien unionin oikeuden toimien osalta tuomio 23.3.2006, komissio v. Belgia, C-408/03, EU:C:2006:192, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen); tänä päämääränä on jäsenvaltioiden julkisen talouden suojeleminen (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2015, Singh ym., C-218/14, EU:C:2015:476, 75 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

37 Tältä osin on totta, että silloin, kun varat, jotka alaikäisellä unionin kansalaisella on käytettävissään toimeentuloonsa ja perheenjäsentensä toimeentuloon vastaanottavassa jäsenvaltiossa oleskelunsa aikana, ovat peräisin hänen vanhempansa, joka on kolmannen valtion kansalainen ja jolla ei ole oleskelu- ja työlupaa, kyseisessä jäsenvaltiossa tekemästään työstä saamista tuloista ja kun otetaan huomioon viimeksi mainitun oleskelunsa lainvastaisuudesta johtuva epävarma tilanne, riski siitä, etteivät varat enää riitä ja että kyseinen alaikäinen unionin kansalainen muodostuu rasitteeksi sosiaalihuoltojärjestelmälle, on suurempi.

38 Tästä näkökulmasta tarkasteltuna kansallinen toimenpide, jolla tällaiset tulot suljetaan pois direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetusta käsitteestä ”riittävät varat”, mahdollistaisi kyllä kyseisellä säännöksellä tavoitellun päämäärän saavuttamisen.

39 On kuitenkin korostettava, että vastaanottavan jäsenvaltion oikeutettujen etujen suojaamiseksi direktiivi 2004/38 sisältää säännöksiä, joiden nojalla viimeksi mainittu voi toimia, mikäli taloudelliset varat eivät tosiasiallisesti enää riitä, sen välttämiseksi, että oleskeluoikeuden haltija muodostuu rasitteeksi kyseisen jäsenvaltion julkiselle taloudelle.

40 Erityisesti direktiivin 2004/38 14 artiklan 2 kohdan nojalla on niin, että unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeus oleskella vastaanottavan jäsenvaltion alueella kyseisen direktiivin 7 artiklan perusteella säilyy vain, jos kyseiset kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä täyttävät kyseisessä säännöksessä säädetyt edellytykset (tuomio 16.7.2015, Singh ym., C-218/14, EU:C:2015:476, 57 kohta).

41 Direktiivin 2004/38 14 artikla mahdollistaa näin ollen sen, että vastaanottava jäsenvaltio valvoo, että unionin kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä, joilla on oleskeluoikeus, täyttävät direktiivissä 2004/38 tältä osin säädetyt edellytykset koko oleskelunsa ajan.

42 Niinpä direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyn varojen riittävyyttä koskevan edellytyksen tulkinta siten, että alaikäinen unionin kansalainen ei voi vedota mainittua säännöstä sovellettaessa vanhempansa, joka on kolmannen valtion kansalainen ja vailla oleskelu- ja työlupaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa, tuloihin tässä vastaanottavassa jäsenvaltiossa tekemästään työstä, lisäisi mainittuun edellytykseen kyseisen vanhemman antamien varojen alkuperää koskevan vaatimuksen, jolla puututtaisiin kohtuuttomasti SEUT 21 artiklassa taatun, asianomaisen alaikäisen unionin kansalaisen vapaata liikkumista ja oleskelua koskevan perusoikeuden käyttämiseen, koska tällainen vaatimus ei ole tarpeen tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi.

43 Ermira Bajratarin huomautuksista ilmenee nyt käsiteltävässä asiassa, että vuodesta 2009 lähtien Durim Bajratari on ollut Yhdistyneessä kuningaskunnassa aina työssä, ensin ravintolan keittiöpäällikkönä ja sitten helmikuusta 2018 lähtien autonpesuaseman työntekijänä.

44 Lisäksi Ermira Bajratari vahvisti istunnossa Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen esittämättä vastaväitteitä, että työskentelystä, jota Durim Bajratari on jatkanut oleskelukorttinsa voimassaolon päättymisestä huolimatta, saaduista tuloista on maksettu verot ja sosiaaliturvamaksut.

45 Lopuksi on huomattava, että unionin tuomioistuimen käytettävissä olevassa asiakirja-aineistossa mikään ei viittaa siihen, että Ermira Bajratarin lapset olisivat näiden kymmenen viime vuoden aikana turvautuneet sosiaalihuoltoon Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Kuten tämän tuomion 14 kohdasta ilmenee, direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädettyä edellytystä kattavasta sairausvakuutusturvasta ei myöskään ole riitautettu nyt käsiteltävässä asiassa.

46 Kansallinen toimenpide – jonka mukaan asianomaisen jäsenvaltion viranomaiset voivat evätä oleskeluoikeuden alaikäiseltä unionin kansalaiselta sillä perusteella, että varat, joihin hän aikoo vedota direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovellettaessa, ovat peräisin hänen vanhempansa, joka on kolmannen valtion kansalainen ja vailla oleskelu- ja työlupaa, tekemästä työstä, vaikka näiden varojen avulla kyseinen unionin kansalainen on kymmenen vuoden ajan voinut huolehtia omasta toimeentulostaan ja perheenjäsentensä toimeentulosta joutumatta turvautumaan kyseisen jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmään – ylittää selvästi sen, mikä on tarpeen kyseisen jäsenvaltion julkisen talouden suojelemiseksi.

47 Lisäksi tämän tuomion 42 kohdassa mainitun kaltainen varojen riittävyyttä koskevan edellytyksen tulkinta olisi vastoin direktiivillä 2004/38 tavoiteltua päämäärää, joka on – kuten vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee – helpottaa unionin kansalaisille SEUT 21 artiklan 1 kohdassa suoraan myönnetyn vapaata liikkumista ja oleskelua jäsenvaltioiden alueella koskevan henkilökohtaisen perusoikeuden käyttämistä ja tehostaa kyseistä oikeutta (tuomio 18.12.2014, McCarthy ym., C-202/13, EU:C:2014:2450, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

48 Edellä esitetystä seuraa, että se, että varat, joihin alaikäinen unionin kansalainen aikoo vedota direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovellettaessa, ovat peräisin hänen vanhempansa, joka on kolmannen valtion kansalainen, vastaanottavassa jäsenvaltiossa tekemästään työstä saamista tuloista, ei ole esteenä sille, että mainitussa säännöksessä ilmaistun varojen riittävyyttä koskevan edellytyksen voitaisiin katsoa täyttyvän silloinkin, kun tällä vanhemmalla ei ole tässä jäsenvaltiossa oleskelu- ja työlupaa.

49 Lopuksi Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus vetoaa yleisen järjestyksen turvaamiseen liittyviin syihin oikeuttaakseen alaikäisen unionin kansalaisen oleskeluoikeuden rajoituksen, joka seuraa siitä, että kyseisen alaikäisen lapsen vanhemman, joka on kolmannen valtion kansalainen ja vailla oleskelu- ja työlupaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa, tulot tässä jäsenvaltiossa tekemästään työstä jätetään pois direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetusta käsitteestä ”riittävät varat”.

50 Tässä yhteydessä on muistutettava, että käsitettä ”yleinen järjestys” on unionin kansalaisten tai heidän perheenjäsentensä oleskeluoikeuteen kohdistuvan poikkeuksen perusteena tulkittava suppeasti, joten jäsenvaltiot eivät voi yksipuolisesti määritellä sen ulottuvuutta ilman unionin toimielinten valvontaa (tuomio 13.9.2016, CS, C-304/14, EU:C:2016:674, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

51 Unionin tuomioistuin on siten katsonut, että käsite ”yleinen järjestys” edellyttää joka tapauksessa, että kyse on – paitsi yhteiskuntajärjestyksen häiriintymisestä, jota kaikki lain rikkominen merkitsee – yhteiskunnan perustavanlaatuiseen etuun vaikuttavasta todellisesta, välittömästä ja riittävän vakavasta uhasta (tuomio 13.9.2016, CS, C-304/14, EU:C:2016:674, 38 kohta).

52 Pääasian olosuhteet huomioon ottaen on todettava samoin kuin julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 78 kohdassa, että edellytykset sille, että yleiseen järjestykseen liittyvistä syistä voidaan oikeuttaa Ermira Bajratarin kahden ensimmäisen lapsen oleskeluoikeuden rajoitus, joka seuraa siitä, että heidän isänsä lainvastaisesta työstään saamat tulot suljetaan pois direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetusta käsitteestä ”riittävät varat”, eivät täyty nyt käsiteltävässä asiassa.

53 Esitettyihin kysymyksiin on vastattava edellä esitetyn perusteella, että direktiivin 2004/38 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että alaikäisellä unionin kansalaisella on riittävät varat niin, ettei hän oleskelunsa aikana muodostu kohtuuttomaksi rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle, silloinkin, kun nämä varat ovat peräisin sellaisesta työstä saaduista tuloista, jota hänen isänsä, joka on kolmannen valtion kansalainen, tekee kyseisessä jäsenvaltiossa lainvastaisesti, koska hänellä ei ole siellä oleskelu- ja työlupaa.

Oikeudenkäyntikulut

54 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että alaikäisellä unionin kansalaisella on riittävät varat niin, ettei hän oleskelunsa aikana muodostu kohtuuttomaksi rasitteeksi vastaanottavan jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmälle, silloinkin, kun nämä varat ovat peräisin sellaisesta työstä saaduista tuloista, jota hänen isänsä, joka on kolmannen valtion kansalainen, tekee kyseisessä jäsenvaltiossa lainvastaisesti, koska hänellä ei ole siellä oleskelu- ja työlupaa.

Allekirjoitukset